

Lausunto

17.6.2020

VN/10633/2020

VN/10633/2020-PLM-45

Liikenne- ja viestintäministeriö

Puolustusministeriön lausunto ”Digiloikasta uusi normaali – Selvitys koronaviruskriisin aikaisten digitalisaatioon tukeutuvien toimintamallien vakiinnuttamiseksi” –väliraportista

Puolustusministeriö toteaa lausuntonaan seuraavaa.

Paikka- ja aikariippumattomuuden vakiinnuttaminen

Väliraporttiin sisältyy paljon positiivista näkemystä etätyöstä ja monipaikkaisesta työskentelystä, mikä nähdään mahdollisuutena laajasti. Uusien toimintatapojen vakiinnuttamiselle (digiloikalle) on nyt mahdollisuus ja tilaus, johon tulee tarttua. Tämä edellyttää yhteistä ja selkeää tahtotilaa, riittävää resursointia sekä yhteisiä toimenpiteitä julkisen hallinnon ja valtionhallinnon sisällä. Eri hankkeita tulisi viedä hallitusti ja koordinoitusti eteenpäin.

Toimenpiteenä (nro 1) on tuotu esille:

”Paikka- ja aikariippumattomuuden vakiinnuttaminen lainsäädäntöä (ml. työlänsäädäntö) ja ohjeistusta päivittämällä sekä kehittämällä henkilöstön osaamista, työoloja ja johtamista. Julkisen sektorin etätyön ja joustotyön toimintamalleja yhtenäistetään pysyväksi toimintamalliksi pysyvän työpaikkatyöskentelyn rinnalle. Valtionhallinnossa vauhditetaan ja vahvistetaan paikkariippumattoman työn edistämistä ja osaamista osana VM:n asettamaa monipaikkaisen ja paikkariippumattoman työn edistäminen valtionhallinnossa – projektia. (VM, OM, TEM, valtionhallinto laajasti, kunnat, työnantajat, työmarkkinajärjestöt, TTL) ”

Esitetyt toimenpiteet ovat yleisellä tasolla kannatettavia. Puolustusministeriön näkemyksen mukaan jatkutyössä tulee kiinnittää huomiota seuraaviin asioihin:

Etätyön, paikkariippumattoman työn ja monipaikkaisen työn käsitteet: VM:n asettamassa hankkeessa pyritään edistämään monipaikkaista ja paikkariippumatonta työtä. Hankkeessa on jo kerätty tietoja virastojen nykytilasta ja miten tilannetta on mahdollista kehittää. Kokonaiskuvan kokoamisessa yhdeksi haasteeksi on noussut käsitteet (etätyö, paikkariippumaton työ, monipaikkainen työ) ja miten ne ymmärretään. Nykytilan kuvausta ja kehittämistoimenpiteitä on haasteellista laatia, jos em. kokonaisuudet käsitetään eri tavalla.

Etätyön tietoturvallisuus: toimiva etätyö edellyttää tietoturvaltaan riittäviä järjestelmiä mukaan lukien joillekin toimijoille erittäin tärkeät kansainväliset tietoturvallisuusvelvoitteet täyttävät ratkaisut. Puuttuvat ratkaisut vaikeuttavat yhteistyötä kansainvälisten yhteistyötahojen kanssa. Valtion yhteisten palvelujen kehittäminen on tärkeää esimerkiksi niin, että olisi mahdollisuus tehdä TL III – tason työtä myös etänä. Näiden kehittämiseen, toimivuuteen ja ylläpitoon on kiinnitettävä erityistä huomiota. Tärkeää olisi etsiä ja löytää turvalliset ohjelmat tai alustat, joilla työ tehdään. Koronaviruskriisin aikana eri toimijat käyttivät paljon mm. Zoomia ja Teamsia, joita valtionhallinnossa ei nähdä tietoturvallisina vaihtoehtoina. Koronaviruskriisin jo hellittäessä pitäisi panostaa turvallisten vaihtoehtojen etsimiseen ja auditoimiseen, jotta valmius etätyöhön mahdollisen uuden kriisin aikana

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Puolustusministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 31
00131 Helsinki

Eteläinen Makasiinikatu 8 0295 16001
Helsinki +358 295 16001

kirjaamo@defmin.fi
www.defmin.fi

olisi entistäkin parempi. Etätyöpaikan fyysiseen turvallisuuteen työnantajan on vaikea puuttua mutta laitteet ja käytettävät ohjelmat verkkoineen on mahdollista saada turvallisemmiksi.

Muut havainnot

Väliraportissa ja sen toimenpide-ehdotuksissa on melko hyvin nostettu esille (tieto)turvallisuusvaatimukset, esimerkiksi ehdotuksen numero 10 maininta sisäänrakennetusta tietoturvallisuudesta ja tietosuojasta. Turvallisuus on raportissa käsitelty lähinnä verkkojen turvallisuuden kannalta ja sekin omalla tavallaan toimintavarmuuden kontekstissa. Tiedon hyödyntämisen ja tietovarantojen osalta on otettu huomioon yksityisyyden ja liikesalaisuuksien suoja, mutta voisi olla hyvä mainita myös se, että julkisin varoin kerättyyn tietoon voi liittyä tietoturvallisuusriskejä, vaikkei yksittäiset tiedot olisikaan salassa pidettäviä. Toimenpide-ehdotuksissa tämän tyyppinen riski on kuitenkin otettu huomioon avoimen datan yhdistelemisen osalta.

Liikenteen ja logistiikan reaaliaikaisen tilannekuvan osalta voisi yksittäishuomiona todeta, että esim. vaarallisten aineiden kuljetusta koskevien tietojen tallentaminen kaikille saatavilla olevaan alustaan ei ole tarkoituksenmukaista, saati riskitöntä.

Digiloikkaan liittyvän kansalaisten, virkamiesten ja palveluiden kehittäjien tietoturva- ja tietosuojaosamisen varmistaminen tulisi lisätä toimenpide-ehdotuksiin.

Kansliapäällikön sij.
Ylijohtaja

Raimo Jyväsjärvi

Neuvotteleva virkamies

Aulikki Pakanen

Jakelu LVM Liikenne- ja viestintäministeriö

Tiedoksi Kansliapäällikkö Juusti